

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AntiLutherus Judoci Clichtouei Neoportuensis. Doctoris
Theologi, Academiae Parrhisie[n]sis**

Clicthove, Josse

[Köln], 1525

VD16 C 4189

Excele[n]tia[m] sanctitatis & doctrin[a]e eor[um] q[ui] ordines monasticos
institueru[n]t, magna[m] aarguere cœnobiticæ uitæ diginitate[m] &
p[er]fectione[m]. VI

urn:nbn:de:hbz:466:1-36183

LIBER TERTIVS

Christi & sanctorum patrum, exhortatoriam. Ex qua liquidum est, ordinem monachorum fuisse iam institutum in exordio ecclesie: cuius ordinis professionem Demophilus ille suscepit. ¶ Postremum. Paulo post tempore apostolorum, cum adhuc fortissimorum Christi athletarum ac martyrum effunderetur sanguis, & deinde post consummata eorum certamina: mira sanctitate emicuerunt eremitae, mundi contemptores, relictis urbibus incolentes deserta, cavernas & speluncas. utpote sanctus Hilarion in Syria: cuius vitam admirabilem conscripsit beatus Hieronymus. Paulus primus eremita: Hieronymiano etiam eloquio illustratus & posteritati commendatus. Sanctus etiam Antonius, clarissimus Aegypti splendor: cuius acta, mores & felicem exitum scripsit Athanasius episcopus Alexandrinus, illi coetaneus. Praeterea Macharius, & alij innumeris contempto mundo angelicam in terris vitam agentes, quorum singulare sanctimoniam vitaeque austeritatem, Heraclides Bithyniae episcopus literariis tradidit monumentis: in libro quem paradisum appellavit, & quorum etiam meminit Cassianus in suo libro de institutis monachorum, & de collationibus patrum. Hi autem omnes, monasticae vitae formam quamdam manifeste per se tulerunt & exploraverunt: in ipso mundi contemptu, austeritate vivendi, ieiuniis, abstinentiis, castitate & divitiarum abiectioe, ut ex eis videatur quodammodo, & secundo quidem loco, post Christi scilicet & apostolorum disciplinam (quae prima iecit coenobiticam vitae fundamenta in nova lege, ut dictum est) deducta monastica institutio: in communi societate in seque sub tectis degens & uicitans. Anachoriticam igitur severitatem atque asperitatem probans: non potest monasticam improbare, ut arborem ex ea radice consurgentem: & tanquam riuum ex illo lapido fonte profluentem.

Hilarion
Paulus eremita
Antonius.
Macharius
Heraclides
Cassianus

¶ Excellentiam sanctitatis & doctrinae eorum qui ordines monasticos instituerunt magnam arguere coenobiticam uitae dignitatem & perfectionem. Cap. VI.

Solent quidem primi urbium conditores, splendore uirtutum suarum, rerumque gestarum gloriam magnam efferre conditis à se urbibus commendatione & laudem, ut tanto preclarior urbs aliqua habeat: quanto praestantior claritudine nominis fuerit, qui eam primus condidit. Haud aliter & extremae uitae sanctimonia illustrisque doctrina

doctrina eorū, qui regulas cœnobiticę institutionis primi ordinatū:
legesq; tulerūt, quibus in eo uitę genere, sanctę religioseq; uiuāt:
nō modicā affert dignitatē & autoritatē mōasticę p̄fessiōi. ut eo
debeat haberi cōmendatior & augustior, quo excellentiores eru-
ditiōe & uirtute fuerūt: qui eā tanq; reę publicarū legislatores cer-
tis legib; ac regulis instituerūt. ¶ Inter quos primo fere loco post
t̄pa apostolor; emicat magnus ille **Basilii** **Cęsariensis** episcop; do-
ctrina Christiana & sanctitate uitę clarissimus, q; regulā cōposuit
monastici ordinis directricē: qua p̄cul à seculi p̄cellis in arc̄itudine
claustrī uita trāsigat. Præterea de institutis monachor; egregiū o-
pus & singulare idē cōtexuit: quod à uiris eruditissimis & pie in de-
um affectis plurimū cōmendat. ¶ Cui cōtēporane; & magna fa-
miliaritatis necessitudine cōiunct; **Ioannes Chryso-
stom;** tres æ-
didit libros admodū p̄claros cōtra uitupatores mōasticę uitę, reli-
quis operibus eius annexos & insertos. Ex quor; lectione liquido
constat: & ea tēpestate (iam ferme duodecies centū fluxerūt anni)
fuisse sacrilegos cœnobiticę obseruationis calūniatores: qui eā gra-
uissimis insectati fuerint maledictis, & acerba uituperatione sugil-
larint. ne existimet **Lutherus**: se primū esse huius impietatis cōmē-
torē & machinatorē. cognoscatq; iam olim sanctorū patrū scriptis
cōfutata esse tantam improbitatē: quā tot ante seculis dānatā, hac
ætate resuscitare atq; in auras reuocare, nequicq; conat. ¶ **Beat;** i-
tem **Hieronymus**, splendidū ecclesię catholicę iubar: & regulam
monasterialis institutionis cōpegit, & opusculū de laude uitę mo-
nasticę cōscripsit, eamq; in cōpluribus suis epistolis magna laude
frequēs prosequitur: quā etiam ad finē usq; uitę suę in solo Beth-
leemitico duxit. ¶ Circa eadem quoq; tēpora, beatus **Augustinus**
in **Africa** post susceptū baptisma, uitā añ pōtificatū egit secūdū a-
postolor; institutū & legē: q; monasticę uitę archetyp; est, & for-
ma primaria. In sup; & regulā uiuendi suis fratrib; tradidit: quā de-
clinantes turbā hominū & in monasterio agētes, seruarēt. ¶ Ad
hęc, **Beatus Benedictus** monachor; pater celeberrimus, mūdi cō-
tēptor & aspernator opū: certā itidē uiuendi in monachica discipli-
na legē suis alumnis constituit. quā postea amplexati sunt q̄ pluri-
mi: p̄ totū pene orbē fœcunda fœtura dispersi. ut & beatus **Grego-
rius** uirtute & doctrina facta eximius ante susceptā sedis apostoli-
cæ mo-

I.
BasiliiII.
Chryso-
stomus.III.
HieronymusIII.
Ambrosius.V.
Benedictus

Gregorius

O cæ mo-

LIBER TERTIVS.

- cæ moderationē, legatur relicto seculo hanc uiuendi regulā fuisse professus. Qui per totū secundū suorū dialogorū librū: uitā admirabile & miracula plurima eiusdē sancti patris **Benedicti** diffuse recenset. ¶ Cūq; exactis annoꝝ nō paucis curriculum totus fere mundus inerti uitiorū p̄meret ueterno, & ingēti colluuiē exundaret in eo iniquitas: diuina uocatione acciti sunt sancti **Dānicus** et **Franciscus**, ad excitādos homines ē graui sopore peccati: religionēq; sacrā fratrum p̄dicatorū & minorū erexerūt, q̄ in paupertate diuitiarū abiectrice deo militaret; uerbūq; dñi assidua p̄dicatione disseminaret in populo. ¶ Quos subsequutus beatus **Thomas Aquinas**, tanq; stella matutina: doctrinæ & sanctitatis claritate mirifice emicuit, atq; inter plurima literaria monumēta, q̄ posteritati reliquit: etiā librū contexit singularē cōtra impugnātes religionē. In quo ualidissimis sacrorū literarū sanctorūq; patrū testimonijs elidit, eneruat & dissoluit improborū quorundā rationes; quibusea tēpestate oblatrarūt in religionē monasticā. Nā et tunc nonnulli impietatis spiritu exagitati, more Cerberi trifaucis horrendos ædiderūt latratus in monachicæ disciplinæ cōstitutionē, quorū ora sacrilega compressit opere illo luculento sanctus **Thomas**: fortissimus religionis monasticæ propugnator. Quod sane opus, & ad contundendā **Lutheri** insanā (qui toties cōdemnatā hāc impietatē, instituta uitæ mōachalis improbātē: in fausto molimine nitit̄ rursus in lucē excitare) magno opere conducit, et apprime est utile. ¶ Taceo p̄terea sanctū **Bonauenturā**, **Franciscanæ** regulę obseruātissimū: miroq; fulgore doctrinæ et uirtutis rutilantē. Qui etiā contra monasticę religiōis improbos hostes, potissimū in paupertatē cenobiticā ora impia laxātes: duos cōposuit libros insignes. unum, de paupertate **Christi**, in scriptū, et alterum: apologiā pauperū. In quibus, ipsam paupertatē: pie, religiose et argute tutat. Omitto et beatū patrē **Bernardū**, **Cisterciensis** ordinis sidus clarissimū: et in sc̄a dei ecclesia corusco doctrinæ sanctitatisq; splēdore præfulgentē. ¶ Prætereo et **Carthusiani** ordinis et **Cælestinorū** patres authores, primosq; institutores: in laudabili uitæ austeritate, arctitudineq; mōasterij salutarē militiā meditato, q̄ et fugiatur seculū, et mundus omniuaq; cōtēnatur. Prætermitto demū et reliquos, cæterorū mōasterialis uitæ mōdorū fundatores primarios: quos omnes, operosum esset et prolixū singillatim.

Singillatim recēdere. Ex his itaq; manifeste liquet: religionē monasti-
 cā pbatissimos habuisse authores et patronos, sanctitateq; uitae cō-
 mendatissimos, ut eo cognoscamus argumēto: eā plane haberi de-
 bere sanctā, deoq; placētē et acceptissimā. ¶ **H**is omnib⁹ insup ac
 cedit cuiusq; horū ordinū monasticorū publica approbatio: p sedē
 apostolicā diuerso tpe (ut ipsa rei exposulabat oportunitas, oblata
 que occasio) facta, & à tota ecclesia per tot seculorū interualla ac
 spacia: recept⁹ illoꝝ usus. Per quē sane cōsensum publicū, tātō an-
 noꝝ curriculo toti populo Christiano notissimū, magnū accrescit
 robur et authoramētū huic monachalis obseruatiæ professioni: fo-
 lidissimas uires, ex summorū pōtificū autoritate toti⁹ ecclesiae ap-
 probatiōe, cōmuniq; Christiani populi cōsensu, iā assecutæ. Quo
 circa quisquis uerbo aut scripto improbat has sacras uiuēdi leges,
 tātō firmatas rōbre: et apostolicæ sedis rebellis eē cōuincit, et ec-
 clesie scēte aduersus, atq; oblatrator in id qd cōcordi omnium assen-
 su iā olim est pbatū. Quinimmo idē, et antithe⁹ est, deoq; cōtrari⁹:
 nō tā in homines q̄ in deū bella ciēs, pugnaq; mouēs. cū id uitae in-
 stitutū demoliri et destruere nitit: quod de⁹ cōstruxit et erexit san-
 cti spūs occulto afflatu, dūq; illud dei opus impedire laborās: plane
 illi repugnat et obluatur. ¶ **V**nde et p̄similis esse dinoscit mona-
 chicę disciplinæ criminatō et sugillatō: feris illis et barbaris gētib⁹,
 q̄ indolētē tēplū dñi in Hierusalē reādicari ab ijs qui reuersi fue-
 rant de captiuitate Babylonica: p falsas et subdolas ad regē Persa-
 tū delationes conati sunt impedire operis illi⁹ cōsummationē. et ali-
 quot etiā annis impediuerūt: ne cōcepta ad exitū pducere^t aedifica-
 tio. Verū quēadmodū illi Iudæorum æmuli: nō omnino præualue-
 runt in finem. nam benigno Darij Persarum regis indultu, nec nō
 et iussu: intermissa diu tēpli illi⁹ Hierosolymitani cōstructio, demū
 absoluta est et completa. Ita nec maledic⁹ obtrectator (quisq; fue-
 rit) in sanctā religionis monasticæ institutionē: assequet unq; impro-
 bi uoti sunt expletionē, uitae scilicet cœnobiticæ exterminiu, q̄tūlt
 bet repugnare deo laboret. Nā magnificū hoc op⁹ disciplinæ mo-
 nasterialis, quod inchoauit deus & hacten⁹ cōseruauit: ad finē usq;
 custodiet integrū & incolume, uirtuteq; potēti dexteræ suæ pte-
 get cōtra oēs inimicos eius. ¶ **Q**uā ob rem aut insania mētis agita-
 tū cœcoꝝ furore Lutherū crediderim, aut satanico percitū cestro:

x.

xi.

i. Esdra. 4

i. Esdr. 5. et c.

LIBER TERTIVS.

cum in suo (quē nūc cōfutandū suscepimus) libro, ita inter cætera
 » scribit. Propter hāc uel solā abominationē (quia scilicet sancti pa-
 » tres aliter interpretant locos aliquot scripturæ, ante à se adductos
 » q̄ ipse uelit eos interpretari debere. quæ certe abominatio nō est: sed
 » ueritas) eradicata, extincta, abolita cupio (sicut & oportuit) uniuersa
 » monasteria. Quæ & utinā (ereptis Loth & filiabus suis: de me-
 » dio eorū) dñs igne & sulphure cælesti ad exēplū Sodomæ & Go-
 » morræ demergeret in profundū, ut ne memoria quidē eorū super-
 » esset, neq; em̄ satis fuerit illis anathema imprecari. Hęc Lutherus
 » Quæ quidē uerba, uesani hoīs eē uidentur: aut rabie quadā horri-
 » da maledicēdi ijs quæ sancta sunt & sacra, cōcitati. Et quis illa, ne
 » quāq; cōfutatiōe immo nec recitatiōe digna sint: hic tñ eadē addu-
 » cta uolui, ut ex limbo uestis de tota tunicæ qualitate & textura di-
 » iudicēt hoīs: & ex ungue (ut aiūt) leonē agnoscat. Vtq; ex modi-
 » ca libri portiuicula: de toto libro (q; platae mō particulæ haud disti-
 » milis ē) iudiciū ferāt. perinde atq; modica fellis degustata parte: to-
 » tius amarorē tetrumq; saporē possunt oēs facile deprehendere.

¶ Tres uirtutes, circa quas uota cōsistūt monastica: tribus
 » præcipuis uitijs humano generi maxie noxijs aduersari,
 » & tribus etiā libere deo seruiēdi impedimētis. Cap. VII.

1. Nnotescit etiā cœnobiticæ professionis dignitas &
 » cōmendatio nō mediocris, ex amplissimo salutis aia-
 » rum prouētū: quē cōsequunt, qui exacte & ad un-
 » guē illā custodiūt. Enimuero cū tria sint præcipua
 » scelerū genera: quibus hostis antiquus aiarum no-
 » strarū castra oppugnat, & q̄ plurimos in hac mūdi arena palēstra
 » q; prosternit humi: utpote superbia, auaritia & luxuria, iuxta illud
 » beati Ioannis in prima sua ep̄la canonica uerbū. Omne quod est
 » in mundo: concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum,
 » & superbia uitæ. quæ non est ex patre: sed ex mundo est. Illis autē
 » tribus peccatorum generibus, sua opponunt signa & ex diametro
 » aduersantur tria illa præcipua uota: quibus monastica religio præ-
 » fertim innititur. Nempe superbiæ contraria est obedientia: qua re-
 » ligiosus per humilitatem, suam abdicat uoluntatem. Auaritiæ ue-
 » ro, aduersa est paupertas cœnobitica: refecans omnem priuatae
 » possessionis cupiditatem & affectū. Deniq; luxuriæ opposita est
 » castitas.

1. Ioann. 2